

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
 egész évre 150.— L., félévre 85.— L.
 Egyes szám ára 4.— L.
 Külföldre egész évre 250.— L.

Laptulajdonos: Magyar Nép R. T.
 Főszerkesztő: Gyallay Domokos.
 Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató:
 dr. Szász Ferenc.

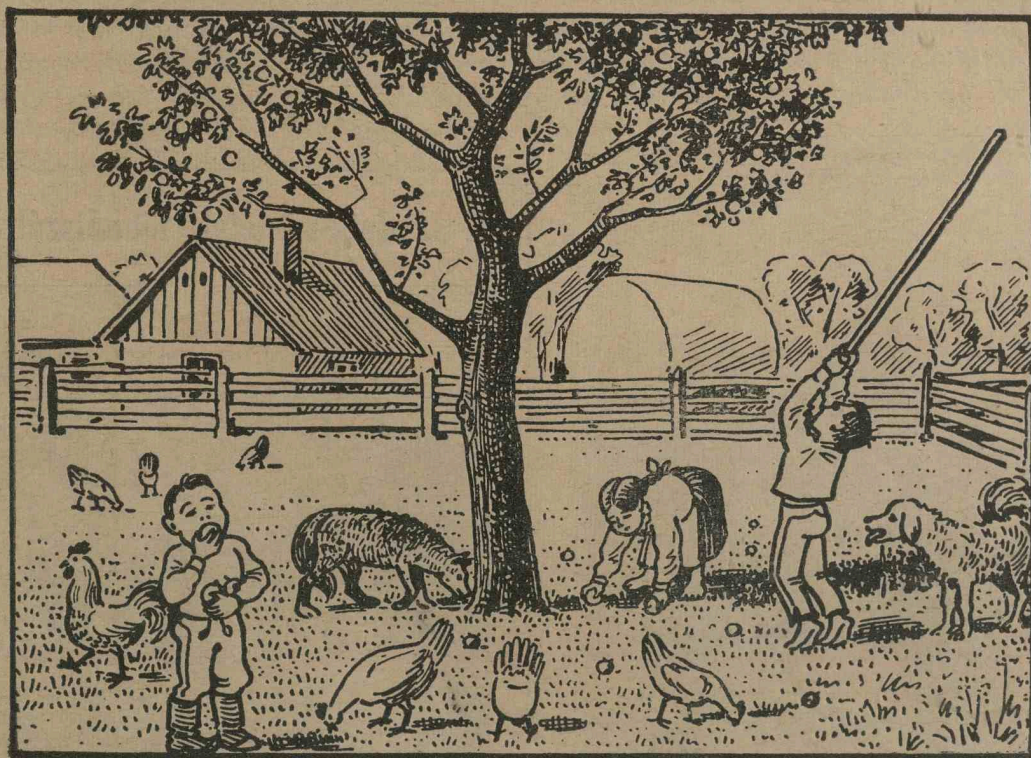
Szerkesztőség és kiadóhivatal
 CLUJ,
 Strada Baron L. Pop 5. szám.
 Megjelenik minden szombaton.

A gyümölcsérés betegségei.

Gyümölcsérés ideje van. A vérhas, tifusz, a gyomor- és bélbetegségek ilyenkor ugyan gyakoriak. Legtöbb beteg feltétlenül megkérdi az orvost:

— Tulajdonképen mitől származott ez a betegség?

Hogy mi a *bacillus*, azt legtöbb ember ma már körülbelül sejti. Valami egészen apró élőlény, amit szemmel nem lehet látni és ami — ha emberi szervezetbe kerül, gyorsan elszaporodik, az úgynevezett fertőző betegségeket okozza. Minden fertőző

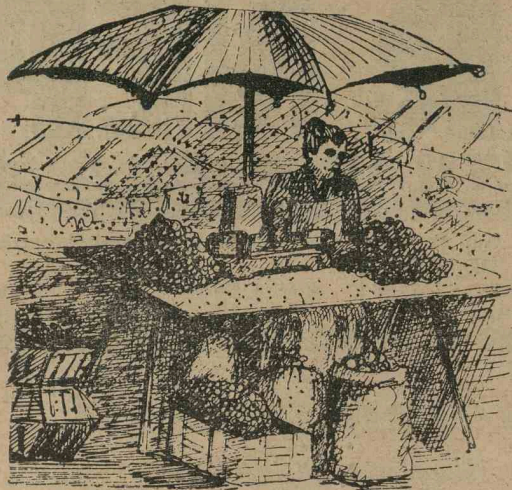

Ilyenkor az orvos igyekszik megmagyarázni — kinek, kinek a maga nyelvén — mi a *bacillus*, hogyan terjed, milyen szerepe van a bacillusok terjedésében az ivóvíznek, gyümölcsnek, nyers zöldségnek, hogy evvel azt is megmagyarázza, hogyan kell védekeznie annak, aki egészséges akar maradni.

Amit annyian kérdeznek, megérdemli a nyomdafestéket.

betegségnek másféle bacillus az okozója. A bacillusok terjedése magyarázza meg a járványos betegségek terjedését is.

Az ember testébe a tüdőn, szájon, gyomron vagy megsérült bőrön keresztül szoktak jutni. Az olyan betegségek bacillususa, mint a vérhas (vagy a rettenetes kolera, amelyik mostanában szerencsére nem ismeretes nálunk), a gyomron át, az étellekkel kerül a testbe. Éspedig a rom-

Legyek szállják meg és por lepi be a piaci gyümölcsöt!

lott vagy a *főtelen* ételekkel. Főtt étellel nem, mert a *főzés* (és a *sütés*) minden *bacillust* megöl.

Érthető ebből, hogy az *ilyen betegségeket* gyakran *terjesztik* *nyers gyümölcsök és zöldségek*. Ezért is gyakoribbak *szilvaérszékély*. Az a kérdés most már, hogy a gyümölcsökre honnan kerül a *bacillus*? Mert hogy nem a fán terem a gyümölcseszel együtt, az bizonyos.

*

Erre röviden meg lehet felelni. A *piszokkal* kerül a *bacillus* a gyümölcsökre. A gyümölcsöt legtöbb ember *piszkos kézzel* szedi. Eszébe sem jut, hogy előbb *megmossa* a kezeit, pedig meglehet, hogy előbb épen az *árnyékszéken* volt. Ha véletlenül

Öfelsége felszentelte a Marasesti-i templomot.

II. Károly király Öfelsége a marasesti-i templom felszentelése alkalmával emelkedett szellemű beszédet tartott. Be-

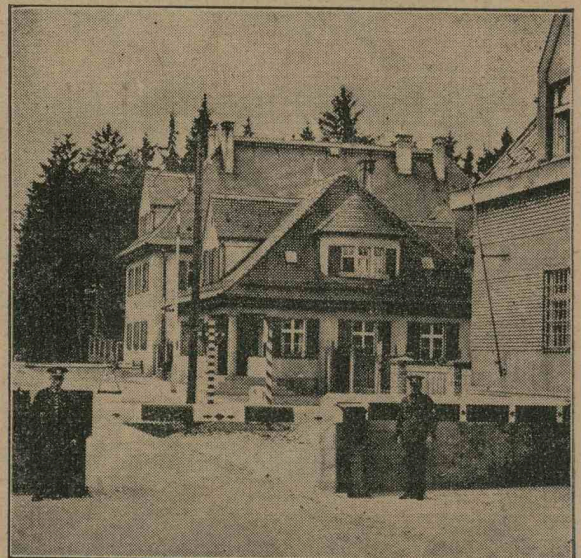
Károly király és Mihály nagyvajda.

szédéből a következő gondolatot ragadjuk ki:

— Nehéz időkben több hit, több lelki áldozat szükséges. Találja meg ezt népem

ebben az emlékműben. Köszönetet mondok azoknak, akiknek fáradozása valóra váltotta a román népnek ezt a világító tornyát. A kicsik és nagyok együttes áldozatkészsége építheti fel és erősítheti meg a dicsőséges és örök Romániát!

A szudeta-németek főhadiszállása.

Asch városa a német-cseh viszályjal kapcsolatban nagy nevezetességre tett szert. Ebben a városban gyűléseztek Henlein és hívei. Innen indultak el azok az események, amelyek az egész világot érdeklő és izgalomban tartó bonyodalommá fejlődtek.

ugyanakkor betegeskedik (hány ember vitézkedik azzal, hogy könnyebb betegségeit lábön huzza ki?) akkor a betegség bacillusai *kezéről a gyümölcsre* kerülnek és aki *azt* a gyümölcsöt megeszi, valószínűleg megkapja a betegséget. Még akkor is, ha megmosa *a gyümölcsöt*. *A közönséges megmosás ugyanis a betegség megelőzése szempontjából nem ér semmit*. A tiszta víz nem öli meg a bacillusokat, ahhoz pedig tulságos sok ideig kellene mosni, hogy levigye, leseperje őket.

Máskor *a lehullott* gyümölcsöt szedik fel a földről. Mondani külön sem kell: mosatlan kézzel. A fák alatt emberek jártak, kutyák tanyáztak. A kutyák ürüléke, a lábbelik trágyája, szennye a fűvön, sőt a gyümölcsön marad. Azt is sokszor látjuk, hogy *a kutyák megrágnak* a hullott gyümölcsöt. Utánuk a gyermekek szedik fel és eszik meg. A kutya pedig nagyon szennyes állat. Orrán, száján, ürülékében mindenféle bacillus található. Hogy a trágyáról ne is beszéljünk.

Sok gyümölcs, zöldség a földön terem. Mi sem könnyebb, mint szennyeződnie a kutyáktól, az esővel felferődő, trágyázott földtől. Nemesak az említett betegségek, hanem különböző fajta *bélgiliszták is így szoktak terjedni!*

A földön termő gyümölcsöt, zöldséget öntözni is szokták. Ki törődik avval, hogy *az öntöző víz tiszta legyen?* Leginkább patakból merítik, a patak pedig a falu között megrakódik szennyével, beleöntik a hulladékot, beleisznak az állatok, fürdenek benne a gyermekek, sokszor bele is piszkolnak. *Ezzel a vízzel fertőző anyagok kerülnek a zöldségekre!* Szerencse, hogy *az áldott nap, ahová süthet, megöli a bacillus-félét*. A levelek árnyékában azonban nem süt a nap!

Hány kézen megy keresztül a gyümölcsféle, amíg eljut az asztalra? Aki szedi, kosarakba rakja, átrakja, számolja, méri, kirakja, aki válogatja, mind *megfogdossa és rajtahagyja a maga mosatlan kezének nyomait*. Elég, ha ezek közül csak egynek volt beteg családtagja — ha ő maga volt beteg, annál inkább, — hogy a gyümölcs veszélyes legyen.

Figyeljük meg: az állványokra kirakott, kosarakban hordozott gyümölcs

hányféleképpen rakodhatik meg bacillusokkal? Megszállja *a por*, ebben pedig *minden bacillus előfordulhat*. *Megjárnak a legyek* — és ez a legnagyobb baj. Mert a légy a világ legszennesebb teremtménye. Az árnyékszéködőrből az ételekre, tapadós testén millió-számra fuvarozza a bacillusokat.

Lehet-e csodálkozni ezek után, hogy a nyers gyümölcs és zöldségek kedvelői között olyan gyakori ilyenkor a bélhurut, a vérhas, a tifusz? Az volna csoda, ha ritkább volna. Különben is, aki gyümölcsből sokat eszik, könnyen elrontja a gyomrát, a közönséges gyomorrontás pedig előkészíti az utját a komoly fertőző betegségeknek.

Mit kell tehát tenni? Ha a nyers gyümölcs és zöldség nem volna *nélkülözhetetlenül szükséges* egészségünknek, egyszerű volna a megoldás: csak főtt ételt enni. Nyersen semmit. Minthogy azonban, ha csupa főtt étellel élünk, szervezetünk megszinyli, más megoldást kell keresnünk.

Ez pedig: *a gondos tisztaság*. Gyümölcsöt csak *frissen mosott kézzel* szedjük. A földről felszedett, idegenből hozott, rakosgatott, ütött-kopott, állott gyümölcsöt nyersen ne együk meg; ha épen mást nem kapunk, *főzzük meg befőttnek*. Földi gyümölcsöt, zöldséget tulajdonképpen csak akkor volna szabad nyersen enni, ha *a magunk kertjében nőtt, öntözésére vigyáztunk, kutya és más háziállat nem férhetett a közelébe*. *Ilyen gyümölcsöket elég egyszerűen csak megmosni*.

Övjük a leszedett gyümölcsöt a legyektől. *Étkezések előtt mindig mossunk kezet*. *Járványos időben pedig inkább mondjunk le egy időre a nyers eledelről, vagyis főzzünk, süssünk meg mindent, ami asztalunkra kerül*.

Ha az ember a betegségek minden okát ismertetni akarná, úgy nemesak a gyümölcsökről, zöldségekről kellene beszélnie, hanem az ivóvíz kezeléséről, felfőzéséről, a tej, vaj megőrzéséről, kutyák, macskák távoltartásáról magunktól és edényeinktől — és így tovább.

Egyszerre azonban nem lehet mindent. Most a gyümölcsökről volt szó, erről pedig ennyi is elég annak, aki okulni akar!

Dr. Nagy András

Mit tartalmazott az angol javaslat és a német emlékirat?

A világpolitika eseményei óráról órára megrázó gyorsasággal változnak. La-punk zártakor a következő hullámok zaj-lanak előttünk:

A csehszlovákiai szudétanémet kér-dés még mindig nem oldódott meg, ami az utolsó hetekben az egész világot hábo-rus hangulatba sodorta. Chamberlain an-gol miniszterelnök közbenjárása sem hozta meg azt az eredményt, amit a világ várt. Csak arra volt alkalmas, hogy a válság háborus megoldását egy héttel el-ódázza. Utóbbi látogatása után a németek emlékiratban foglalták össze álláspont-jukat és végső követelésüket. Ezt az em-lékiratot Chamberlain juttatta el a cseh-szlovák kormányhoz, amelyre — midőn e sorokat írjuk, — még válasz nem érkezett. A válság megoldásában és a helyzet meg-ítélésében a legnagyobb jelentőséggel és fontossággal bír a Chamberlain által tett angol javaslat és később a német emlé-ki-rat. A „Magyar Nép” megjelenése előtt néhány órával derült csak világosság ar-ra, hogy mi volt az angol javaslatban. A Reuter iroda szerint Chamberlain azt ja-vasolta, hogy az ötven százaléknál na-gyobb német lakosságú területeket nép-szavazás nélkül csatolják Németország-hoz. Az új határokat nemzetközi bizott-ság állapítsa meg, olyan bizottság, amely-ben résztvennének a cseh kormány meg-bizottai is. Hogyha Csehszlovákia hozzá-járulna az angol javaslathoz, akkor Né-metországnak is biztosítania kellene Cseh-szlovákia jövőendő határait.

A második tanácskozás alkalmával Hitler kancellár nem járult hozzá az an-gol javaslathoz, illetve annál sokkal több területi és más engedményeket követelt.

A német emlékirat szövege hétfőn került a világlapokba, addig csak talál-gatások voltak. Ugylátszik, hogy a néme-tek e szárnyrakelt képzeletbeli hírek ha-tása alatt jónak látták a jegyzéket teljes egészében a nagy nyilvánosság elé bocsá-tani. Ez az emlékirat, amelyet maga Chamberlain juttatott el Prágába, min-denekelőtt azt követeli, hogy a csehek a

kiürítendő területekről a katonai, rend-őrségi és határőr csapatokat vonják visz-sza s a szóbanforgó területeket Csehszlo-vákia október 1-ig teljes egészében adja át Németországnak. Hitler kancellár az emlékirathoz pontos térképet csatolt. Az emlékirat szerint a szóbanforgó területe-ket mai állapotukban kell átadni, nem szabad ott erődítményeket, hidakat, va-sutvonalakat felrobbantani, katonai fel-szereléseket, repülőtereket, rádióberende-zéseket használhatatlanná tenni. Nem szabad elszállítani élelmiszer vagy nyers-anyagkészletet. A német kormány hozzá-járul, hogy a cseh kormány és a hadsereg egy-egy kiküldöttje a német hadtest-parancsnoksággal megvitassa a szóban-forgó területek kiürítését. Ugyanakkor a cseh kormánynak szabadlábra kell helyez-nie az összes német politika foglyokat s el kell bocsátani az ország egész területén a katonai vagy rendőrségi szolgálatban levő németeket.

A német kormány hozzájárul, hogy Lorf környékén nemzetközi ellenőrzés alatt népszavazást tartsanak. A népszavazás alá kerülő területeket november 15-ig meg kell állapítani s a népszavazás idejére úgy a német, mint a cseh csapato-kat ezekről a területekről vissza kell vonni. A német emlékirat szerint német-cseh vegyes bizottságot kell felállítani, amely aztán az összes részletkérdéseket megtárgyalná.

Mindenekelőtt tudni kell, hogy a né-metek által átnyújtott térképen helyet foglalnak a csehszlovák erődítések fővo-nalai s abban az esetben, ha a csehszlovák kormány hozzájárul a Hitler által fel-állított követelésekhez, — a Reuter iroda jelentése szerint — a csehszlovák állam valósággal felségjogairól mondana le és feladná minden védelmi eszközét. Minde-nüttl nagy feltűnést keltett, hogy a német emlékirat sem a magyar, sem a lengyel követelésekről nem emlékezett meg. Az emlékiratban azonban az sincs benne, hogy az új területi megállapodás után Né-metország biztosítaná Csehszlovákia ha-

tárait, ami pedig az angol követelés legfőbb pontja volt. Itt van tehát a két javaslat Az első az angol, amelyhez a csehszlovák kormány hozzájárult ugyan, de a hozzájárulás után a cseh nép felháborodása következtében a Hodzsa kormány lemondott és helyébe Sirovy tábornok alakított új kormányt. Chamberlain és Hitler kancellár között még folytak a tanácskozások, midőn az új cseh kormány általános mozgósítást rendelt el és lezárta a cseh határokat. Ilyen körülmények között az angol javaslatnál sokkal nagyobb

területeket követelő és szigorubb feltételeket megszabó emlékirat fekszik az új cseh kormány előtt, amely most vagy elfogadja az emlékirat tartalmát, vagy pedig Csehszlovákiát kiteszi a német megtámadásnak és egész Európát a háború veszedelmének. Midőn e sorok íródnak, még semmit sem lehet tudni arról, hogy mit határoz a cseh kormány. Valószínűnek látszik azonban, hogy közvetítő javaslatot fog tenni, hogy ezzel is tovább húzza az időt és ezalatt az idő alatt a védelmét jobban előkészítse.

Külföld.

Hitler sorsdöntő beszéde. Hitler vezér és kancellár hétfőn este módotta el rádió-beszédét. Beszédében határozottan körvonalozta Németország álláspontját a csehszlovákiai kérdésben. Hitler beszédében megköszönte Chamberlain fáradozását, amelyet a béke érdekében fejtett ki. Beszédéből azonban nem lehetett arra következtetni, hogy Németország eredeti álláspontjából, amelyet előző cikkünkben ismertettünk, egy hajszálnyit is engedett volna. *Hitler beszédében határozottan követelte, hogy Csehszlovákia október elsejéig adja át Németországnak a szudéta-német területeket.* Hangsúlyozta, hogy a német külpolitika egyetlen célja, hogy a német népnek olyan életfeltételeket teremtsen, amely kizárja a jövőben a háborukat. Kijelentette, hogy Németországnak Európában a szudéta-német területen kívül nincsenek területi igényei. Nagyjelentőségű volt Hitler beszédének az a része, amelyben a francia nemzethez szólt. Hangsúlyozta, a német nemzet békében akar élni a francia nemzettel, hogy ez a két hatalmas nép az emberiség javára dolgozhasson. Baráti hangon emlékezett meg beszédében

Olaszországról, Mussoliniról, Lengyelországról és Magyarországról.

A német-csehszlovák viszállyal kapcsolatban még a következő fontos eseményeket közöljük. Csehszlovákia mozgósított és Anglia fegyverbe szólitotta a légvédelmi és partvédelmi ütegeit. Roosevelt az Északamerikai Egyesült-Államok elnöke, felhívást intézett az európai államokhoz, hogy mindent kövesenek el a béke fenntartásának érdekében és igyekezzenek az elmentéket fegyverek nélkül megoldani.

Magyar és lengyel álláspont a csehszlovák kérdésben. A csehszlovákiai események fejleményei egész Európában éreztették hatásukat. Több fontos dolog közül a következőket jegyezzük fel. Imrédy Béla Magyarország miniszterelnöke Kánya külügyminiszterrel, a magyar vezérkari főnökkel és Pataky Tibor államtitkárral együtt látogatást tett Hitlernél. A magyar államférfiak után Hitler küldött repülőgépet. Imrédy magyar miniszterelnök, amidőn repülőgépen Budapestre visszaérkezett, kijelentette, hogy fontos megbeszéléseket folytatott Hitler vezér és kancellárral, továbbá Ribbentrop német külügyminiszter-

rel. Kijelentette, hogy a megbeszélések kizárólag a cseh kérdés körül forogtak. A magyar miniszterelnök kijelentését érdekesen egészíti ki a következő hír. Horthy Miklós, Magyarország kormányzója Göring porosz miniszterelnök meghívására Németországba utazott és néhány napot Németországban töltött. Ugyancsak nagy feltűnést keltett a hír, hogy Horthy magyar kormányzó és Beck lengyel külügyminiszter a magyar határ közelében találkozni fognak és ez alkalommal megvizsgálják az európai helyzetet. A megbeszélésnek különös jelentőséget kölcsönöz, hogy Lengyelország területi igényeket támaszt Csehszlovákiával szemben.

A diplomáciai tárgyalások eredményeképpen Magyarország és Lengyelország jegyzéket intéztek Csehszlovákiához, amelyben a magyar és lengyel kisebbség helyzetének rendezését kérték. A cseh kormány löbb rapi várakozás után választ adott a magyar és lengyel jegyzékekre. A cseh kormány közölte jegyzékében, hogy hajlandó tárgyalni mind a magyar, mind a lengyel kisebbségek sorsának rendezéséről

Megélénkült a spanyol harc-tér. A spanyol harc-téren a harci tevékenység megélénkült. A köztársasági csapatok az arevonal több szakaszán heves támadásokat kezdték a nemzetiek ellen. Különösen Cozdoca környékén és az Ebro folyó mellett hevesek a köztársaságiak támadásai. A nemzeti csapatok a támadásokat az arevonal minden szakaszán visszaverték. Toledo közelében a nemzeti csapatok támadnak. Azonban a köztársaságiak a támadást visszaverték. A nemzeti csapatok bombavető repülőgépei támadást intéztek Alicante város ellen. A bombavető repülőgépek 1000 méter magasságból dobiák le bombákat. A bombák 18 épületet döntöttek romba. A bombázásnak sok halálos és sebesült áldozata van. Nagy feltűnést keltett, hogy Negrin, a spanyol köztársasági kormány elnöke kijelentette, hogy a köztársasági csapatokból azonnal kivonja a nem spanyol harcosokat. Az a meggyőződése ugyanis, hogy ilyen módon helyre lehet állítani a békét Spanyolországban. A nemzetiek kijelentették, hogy nem bízunk Negrin szavaiban és a háborút addig nem fejezik be, amíg a fegyverek ereje el nem dönti az ellenségeskedést.

Mussolini Jugoszláviában tett látogatást. Mussolini Trieszt irányában, Planina községnél átment Jugoszláviába. Mussolinit és kíséretét a jugoszláv határezred díszkülönítménye fogadta. A laibachi bán üdvözlő beszédében kijelentette, hogy mint Jugoszlávia barátját köszönti Mussolinit és kívánja, hogy ez a látogatás tegye még szívélyesebbé az olasz és jugoszláv nemzetek barátságát. Mussolini megköszönte a szí-

ves üdvözlést és rövid tartózkodás után visszatért Triesztbe. Egyes külföldi újságok Mussolini látogatásával kapcsolatban azt híresztelték, hogy Mussolini találkozott volna Stojadinovics jugoszláv miniszterelnökkel.

Szobrot akarnak Jliitani Genfben Apponyi Albertnek. Genfben a szálloda előtt, ahol Apponyi Albert gróf állandóan lakott, szobrot akarnak emelni Apponyinak. Hír szerint a tervet rövidesen megvalósítják.

Megszigorították a Franciaországba való beutazást. A francia hivatalos lap legutóbbi számában rendelet jelent meg a Franciaországba való beutazás megszigorításáról. A jövőben román és jugoszláv állampolgárok is csak előzetes francia vízummal ellátott utlevél birtokában léphetik át a francia határt.

Támadó félnek nyilvánította a Népszövetség Japánt. A népszövetségi tanács elfogadta Kína javaslatát, hogy Japánnal szemben alkalmazták a népszövetségi alapokmány 17-ik szakaszának intézkedéseit és Japánt tekintsék támadó félnek. A népszövetségi tanács Kína kérését elfogadta és táviratot

intézett Japánhoz, hogy vesse alá magát a népszövetségi döntő bíraskodásnak. Hír szerint a japán kormány nem küldi ki képviselőjét a Népszövetségi Tanácsba, mert nem akar vádlott lenni.

Kormányválság Franciaországban. A csehszlovákiai események belpolitikai válságot idéztek elő. A nemzetközi helyzet hatása alatt a francia kormány hat tagja le akar mondani.

Hadirepülőgépeket épít Amerika. Az Északamerikai Egyesült Államok kormánya 10 amerikai gyárnál bombavető repülőgépeket rendelt meg. A bombavető repülőgépek valószínűleg repülővárak lesznek. A gépeknek iker-légszárnyak lesznek és így olyan gyorsan fognak repülni, hogy üldözőik elől könnyen elmenekülhetnek.

Hogyan él az európai ember Indiában? Az Egyenlítő közelében, a legforróbb égöv alatt fekszik Madras, Dél-India központja. Mintegy 1500 európai ember él ebben a hatalmas kikötővárosban. Az európaiak nem éppen kellemes életéről és a hennszülöttek furesa szokásairól közöl érdekes, — a képek egész sorával illusztrált — cikket a Tolnai Világlapja új száma.

Erdély legjobb mezőgazdasági és közgazdasági szaklapja a

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Kolozsvár, Str. Baron L. Pop 5. szám.

Előfizetési díja egész évre csak 80 let.

ÉLETEK

Felszentelték a marasesti-i templomot. A marasesti-i győzelem helyén a román nők szövetségének kezdeményezésére templomot építettek. A marasesti-i templomot Ófelsége II. Károly király, Mihály nagyvajda és a kormány tagjainak jelenlétében szentelték fel. A Marasestinél emelt templom nemcsak a győzelmet hirdeti, hanem a hősi halált halt hősök emlékét is megőrökíti. A templomot ugyanis a sirbolt fölé emelték, amelyben a marasesti-i csatában elesett hősök pihennek.

Mária királyné emléke. A román Tudományos Akadémia legutóbbi ülését Mária királyné emlékének szentelte. Az ülésen Petrovici Ion egyetemi tanár szép szavakban méltatta Mária királyné emlékét.

Korlátozzák a középiskolai tanulók számát. Calinescu, nevezetnevelésügyi miniszter, korlátozta a középiskolákba felvehető tanulók számát. Az elméleti középiskolák alsó osztályaiba 50, felső osztályaiba 40 tanuló vehető fel. Ezeket a számokat semmi körülmények között sem lehet túllépni. Szabályozta a miniszter, hogy hányszor lehet érettségire állani? Az új rendelkezések szerint ezután csak háromszor lehet érettségi vizsgára állani. Ezekkel a rendelkezésekkel el akarják érni, hogy az ifjúság ne lepje el a hivatalokat, hanem válasszon gyakorlati pályákat.

A nők háborus szolgálata. A hivatalos lap legutóbbi száma fontos rendelkezést közöl a nők háborus katonai szolgálatairól. A rendelet szerint háboru esetén a nők is teljesite-

nek szolgálatot. A szolgálat teljesítése céljából egyénenként behívhatók, vagy korosztályonként mozgósíthatók olyan szolgálatra, amely előképzettségüknek vagy élethivatásuknak megfelel. A rendelet törvény részleteit végrehajtási utasítás fogja szabályozni.

Engedélyezték a kétnyelvű cégtáblákat. Szatmáron a hatóságok engedélyezték a kétnyelvű cégtáblák használatát. Az előírás szerint a magyar szöveg a román szövegnél nem lehet hosszabb és nagyobb betűvel sem szabad írni, mint a román szöveget. Egyidejűleg a hatóságok azt is megengedték, hogy az ablakokba kitett hirdetőcseket is lehessen román és magyar nyelven megfogalmazni.

Elhalasztották a kisantant gazdasági tanácskozását. A kisantant gazdasági tanácskozás ideje október 3-ára volt kitűzve. A kitűzött ülést bizonytalan ideig elhalasztották.

Románia területén is fellépett a száj- és körömfájás. Lapunk előző számában közöltük, hogy a Romániával határos magyarországi megyékben fellépett a hasított körmű állatok száj- és körömfájása. Jeleztük, hogy a betegség minden valószínűség szerint Romániában is fellép. Valóban így történt, Arad- és Temes-megyékben több községben megállapították a fertőzést. A hatóságok megtették a szükséges intézkedéseket a betegség elszigetelésére, lezárták a fertőzött községeket és gyógyszerrel látják el a gazdákat. Sajnos, a tapasztalatok azt mutatják, hogy minden óvintézkedés hiába való, mert a betegség, ha valamely országban fellépett, annak egész területén végigpusztít.

Szerencsés autóbusz baleset. Egy autóbusz Orsova és Turnu-Severin között vasuti átjárón haladt keresztül. Abban a pillanatban, amikor a sínre érkezett, a sorompókat leeresztették. Az autóbusz vezetője teljes sebességre kapcsolt és az autóbusz áttörte a vasuti sorompót. A következő pillanatban a vasuti pályán elrobogott a gyorsvonat. Ha az autóbusz vezetője nem töri át a sorompót, nagy szerencsétlenség következett volna be, mert az autóbusz tele volt utasokkal.

Felosztatják a munkás-szervezeteket. A kormány minisztertanácsán döntött a munkás-szervezetek felosztatásáról. A szakszervezeteket fel fogják oszlatni és minden iparágban külön vidéki szervezetet állítanak fel. A vidéki csoportok a Bucarestiben működő központ-hoz fognak tartozni.

Halálos gombamérgezések. Szilágyesch községben Enciu János községbeli munkásember gombát szedett az erdőben. A gombát családjával együtt elfogyasztotta. Másnapra valamennyien megbetegedtek, mert a gomba mérges volt. Enciut és feleségét sikerült megmenteni, két kis gyermekük azonban borzalmas kínok között meghalt. Nagyváradon is halálos gombamérgezési eset történt. Pop Veronika 15 éves leány gombát evett és gombamérgezés következtében meghalt.

Tífuszjárvány Maros-megyében. Maros-megyében nagy tífuszjárvány lépett fel. A járvány ellen a hatóságok megtették a szükséges intézkedéseket. Ha a lakosság a tisztasági és egészségügyi szabályokat betartaná, nem lépne fel minden évben a sok halálos áldozatot követelő járvány.

Apostoli kormányzó az erdélyi róm. kath. egyházmegye élén.

Az Apostoli Szentszék — mint röviden jeleztük — nem sokáig hagyta árván a Vorbuchner püspök hirtelen halálával gyászba borult erdélyi római katolikus egyházmegyét. Uj pásztorról gondoskodott az árván maradt nyájnak, hogy a püspökvesztés fájdalomát ezzel is enyhítse. Az egész egyházmegye osztatlan örömeire *Márton Áront*, a kolozsvári egyházközség ujonnan megválasztott és kinevezett plebánosát nevezte ki az egyházmegye apostoli kormányzójává addig is, amíg a megyés püspököt kinevezi.

Az új egyházmegyei kormányzó egyéniségét régebben volt már alkalmunk ismertetni röviden. De szívesen emlékezünk meg újólaga róla újabb nagy kitiüntetése alkalmából. Mert az apostoli kormányzás amnyit jelent, hogy a kormányzó teljes püspöki joggal kormányozza a rábizott egyházmegyét. Tényleges főpásztora az egyházmegyének, aki a papszentelésen kívül, az összes püspöki joga-

kat gyakorolja. Az egyházmegye úgy tekint rá, mint püspökét, mindaddig, amíg az Apostoli Szentszék a megyéspüspököt ténylegesen ki nem nevezi.

Az egyházmegye kormányzását ugyanis többféle formában meg lehet oldani ilyen esetekben. A legközvetlenebb mód a püspök közvetlen kinevezése. A második mód káptalani helynök választása a püspökiszékhelyen lévő székeskáptalan által. A harmadik mód apostoli kormányzó kinevezése az Apostoli Szentszék részéről. Ez alkalommal ezt a módot választotta a katolikus egyház legfőbb kormányzata. Az egyházmegye tehát nemcsak azért lehet halás az Apostoli Szentszéknek, hogy a fő nélküli bizonytalanságot gyorsan megszüntette, hanem azért is, hogy az apostoli kormányzó személyében olyan férfit állított az egyházmegye élére, akinek tetterős fiatalossága meg tud birkózni a rá váró nagy és nehéz feladatokkal az átmeneti idő alatt is.

Dr.

Végzetes szerencsétlenség következtében halt meg Abrudbánya unitárius papja. Fazakas Béla, abrudbányai unitárius lelkész az Astra ünnepség diszközgyűlésének alkalmából az unitárius parókia épületére kitűzte a zászlót. Éjszaka esni kezdett és a pap be akarta venni a zászlót, hogy az eső ne rongálja. Amint az odaerősített zászlót le akarta szerelni, egyensúlyt veszíteti és az utca kövezetére esett. A szerencsétlenül járt lelkész napokig küzdött a halállal. Végül is győzött a halál. Utolsó szavai ezek voltak:

— A templomot azért ne hagyjátok félbe!

Fazakas Béla ugyanis a tűzvesz martalékaul esett templom újjáépítésébe fogott és annak befejezésére buzdította híveit.

A zsidó kérdéstről tárgyalt Genfben a kisebbségi főköormánybiztos. Dragomir Silviu, kisebbségi főköormánybiztos Genfben a londoni zsidóság külföldi megbízottjával a romániai zsidók helyzetéről tárgyalt. Dragomir kijelentette, hogy Romániában a zsidóság jó bánásmódban részesül.

Sulyos szerencsétlenséget okozott az ittas mozdonyvezető. A Fekete-tenger partvidékén épülő új vasuti vonalon sulyos szerencsétlenség történt. Egy mozdonyrakott kövel rakott kocsikat kellett elvontatni. A mozdonyvezető ittas volt és olyan erővel rohant a teherkocsikba, hogy egy munkás a kerekek alá került és meghalt, több munkás megsébesült. Jonescu Axim mozdonyvezetőt letartóztatták.

Ne hanyagoljuk el az őszi munkákat a gazdaságban és a kertben!

Hogyan teleljük be méheinket? Mi a teendő a gyümölcsösökben? Mit tegyünk a gazdaságban?

Erre adnak feleletet az alábbi könyvek:

Valló—Török: A méhtenyésztés vezérfonala, füzve 25, kötve 35 lej. Cs. Lázár László: Talajművelés és trágyázás, füzve 15, kötve 25 lej. Dr. Szász Ferenc: Tanácsadó gyümölcstermelők számára, füzve 25, kötve 35 lej. Koncz Lajos: Konyhakertészet (számos képpel), füzve 50, kötve 60 lej.

A könyveket a pénz előzetes beküldése esetén portómentesen szállítja a Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet, Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop 5. Kérje gazdasági könyvjegyzékünket!

Bepillantás egy székely faluba.

Erdély délkeleti bércein, Udvarhelyszéknek nyugati lejtőjén, a Kisküküllő ezüstös vize partján, húzódik meg csendesen Székelyszentistván községe, egyike a legrégebb székely településeknek.

Már csak a neve hirdeti hajdani alapulásának dicső mivoltát.

Lakószai mindnyájan csendes, tevékeny, munkálkodó, jámbor emberek. Megértik egymást s különösen a vezetőséget. Valahogy az évszázadok hosszú sora alatt, a sok szenvedés és megpróbáltatás során lelkileg annyira összeforrtak, hogy ma már szívvel-lélekkel egyik tudnak lenni úgy az örömben, mint a szenvedésekben. Vasakarát és szilárd elhatározás vezetik következetes munkájukban. Ezért érthető, hogy az a nép, mely kenyerét verejtékes munkájával keresi meg, annyi áldozatot tud hozni egyházának és iskolájának. Amikor a székelység felett mostoha idők jártak, mikor a sírokon a virágok elhervadtak s amikor a zord szelek belesírták a székely nép szívébe a nagy fájdalmat, tisztult szemekkel látták meg az egyháznak életformáló, újjáalakító erejét, mely vezetni és nevelni tudja a sokat szenvedő népet édesanyjai féltő gondossággal. Amikor iskolája szakadék szélén állott, amikor létezése csak hajszálon mulott, akkor állottak fáradhatatlan papjuk mellé, hogy kezét kézbe téve, meghozzák azt a nagy áldozatot, melyet csak ilyen lelki adottsággal és készséggel rendelkező nép tud meghozni iskolája megmentése érdekében.

Ez a nép hallgat vezetői előrelátó és bölcs tanácsaira. Emellett ez ősi székely nép min-

dent tulhaladó áldozatkészsége, életerős gyümölcsökké érlelődtek e faluban.

Ujabbán egy tanítói ház felépítésén fáradoznak, melyhez a szükséges pénzt, anyagot és munkát ők maguk adták és adják. Talán napszámjukból tettek félre garasait, talán a legszükségesebbeket vonták meg maguktól, de ígéretüket és elhatározásukat áldozatot és fáradságot nem ismerő szorgalommal igyekeznek véghezvinni.

Vajha követné példájukat minden magyar ember!

A kulturélet iránti érdeklődésüket mi sem bizonyítja jobban, minthogy amikor vallásos estélyeket, műkedvelő előadásokat lehetett tartani, szívvel-lélekkel részt vettek azon.

Dalárdájuk Isten dicsőítő és világi énekének szárnyain pedig lelkifinomságot lehettek úgy a hallgatóság, valamint a saját életükbe. Sajnos, hogy most ezek nem tarthatók.

Vezetőik, előjáróik iránti feltétlen tiszteletük és alázatosságuk, bizalmat gerjeszt mindenki számára. Ez a nép tudatára ébredt földi hivatásának betöltésére. Munkálkodik is ezért éjjel-nappal.

S ha ez ősi tulajdonságok és készségek ennek a népnek a lelkében tovább is olyan lángolóan égnek, akkor számukra a jövő utjai nyitva állanak és nem fognak elveszni soha... hanem értékes gyümölcsöket teremve boldogulásukat fogják elősegíteni a késő unokáknak.

Segélje is az Isten erre őket, mert megérdemlik.

H. J.

Terjesszük a
„Magyar Nép“-et

Rövid hírek

Tovább fejlesztik a tordai Bányafürdőt. A tordai Bányafürdő évi bevételei négyszeresen túlhaladták az előirányzatot. Így lehetővé vált hogy a fürdőt tovább fejlesszék. Bővíteni fogják a hideg partfürdőt és gőzfürdőt építenek.

Magyar nóta és a cigányzenészek. A kolozsvári királyi helytartóság egyik főtisztviselője Nagybanán járt. A cigányzenészek hozzáfordultak és kérték, hogy engedélyezze a magyar nóták éneklését és játszását. A királyi helytartóság főtisztviselője kijelentette, hogy ez eddig is szabad volt, azonban kérésükre ezt írásban is meg fogja erősíteni.

Magyar alpolgármestert kap Marosvásárhely. Marosvásárhely város új vezetőségét kinevezték. Alpolgármester Szígyártó Gábor tanár lett.

Tűz Kárefalván. Bartalis Anna, kárefalvi lakos háza és sütője leégett. A tűz a sütőben levő kovásműhelyben keletkezett.

Százéves asszony halála. Máramarosszigeten közelebről halt meg egy Markovits nevű zsidó-asszony. A nő száz éves volt és soha sem volt beteg.

Szerencsétlenség a tordai cementgyárban. Cetlan Vasile munkás a tordai cementgyárban egy tartányba zuhant. Mire kiemelték, halott volt.

Vizes gödörbe fulladt egy kisfiú. A szatmárnegyei Kőszegremete községben Várad Imre gazdálkodó két éves fia társaival együtt sárral játszott. Játék után kezüket vízzel telt gödörbe akarták megmosni. A Várad fiúeska mosakodás közben megcsuszott, beleesett a vízbe és megfulladt.

Új nevet kap Halmi. A régebben Tituleseuról elnevezett Halmi román határállomás nevét Poarta Daciei (Dácia kapuja) névre változtatták.

Próbautat tett az új Zeppelin. A Zeppelin, óriás léghajó nyolcvanöt személyrel felszállott és hosszabb próbautat tett. Az új jól sikerült.

Új tankönyvek.

A magyar tanítók figyelmébe!

A „Minerva” Irodalmi és Nyomdai Műintézet R. T. kiadásában már megjelentek a magyar felekezeti elemi iskolák részére a legújabb tantervnek megfelelően átdolgozott új tankönyvek. A Minerva-kiadású tankönyvekre nem szükséges külön is föl hívni tanítóink figyelmét, hiszen e könyveket az eddigi legelőnyösebb tapasztalatok alapján minden tanító jól ismeri és a legszebb eredménnyel használhatta eddig is.

Tekintettel e tankönyvek kiválóságára, továbbá arra is, hogy a megfelelő könyvek a legújabb engedélyezéssel vannak ellátva, az illetékes egyházi főhatóságok el is rendelték iskoláik részére e könyvek kötelező használatát.

A felekezeti iskoláink ezután is az egyházi főhatóságok által engedélyezett alábbi, Minerva-kiadású tankönyveket használják, sőt kötelesek használni.

Tanítóágunk figyelmét föl hívjuk arra, hogy a Minerva Műintézetnél (Cluj, Strada Baron L. Pop 5) eszközölt közvetlen rendeléseik esetében az eddigi árendeménnyel ez érben is megkapják.

1. Lőrinczi Ferenc—Bedelean Diomed: ABC és olvasókönyv a magyar tannyelvű elemi iskolák I. o. számára. (A legújabb 1938. évi program alapján engedélyezve 75—1938. Cons. Perm. szám alatt) — — — — — 34 Lei.
2. Lőrinczi Ferenc, Bedelean Diomed, Kali Sándor, Ósz Sándor: Magyar nyelv, olvasókönyv, egyéb tudnivalók, számtan, limba románă a magyar tannyelvű elemi iskolák II. o. számára. (A legújabb 1938. évi program alapján engedélyezve 74—1938. és 115—1938. Cons. Perm. szám alatt) — — — — — 60 Lei.

3. Lőrinczi Ferenc, Ferenczi Gábor, Ósz Sándor, Bedelean Diomed: Magyar olvasókönyv, magyar nyelv, természettudományok, számtan, limba románă, istoria, geografia a magyar tannyelvű elemi iskolák III. o. számára. (A legújabb 1938. évi program alapján engedélyezve 73—1938. és 91—1938. Cons. Perm. sz. a. 80 Lei.

4. Lőrinczi Ferenc, Ferenczi Gábor, Bedelean Diomed, Kali Sándor, C. Stan: Magyar olvasókönyv, magyar nyelv, természetrajz, földrajz, számtan, limba románă, gramatica, istoria a magyar tannyelvű elemi iskolák IV. o. számára. (A legújabb 1938. évi program alapján engedélyezve 72—1938., 90—1938., 92—1938. és 115—1938. Cons. Perm. sz. a. — — — 90 Lei.

5. Lőrinczi Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Ferenczi Gábor, Kali Sándor és Ósz Sándor: Magyar olvasó, magyar nyelv, társadalmi és állampolgári nevelés, földrajz, természettudományok, egészség, mezőgazdasági ismeretek és teljes román anyag (Intuitie, cetire, memorizare, exercitii gramaticale, istoria) az elemi iskolák V. o. számára. Engedélyezve 437—1936. és 566—1936. Cons. Perm. szám alatt) — 100 Lei.

6. Lőrinczi Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Ferenczi Gábor, Kali Sándor és Ósz Sándor: Magyar olvasó, magyar nyelv, társadalmi és állampolgári nevelés, természettudományok, egészség, mezőgazdasági ismeretek és a teljes román anyag (Intuitie, cetire, memorizare, exercitii gramaticale, istoria, geografia), az elemi iskolák VI. o. számára. (Eng. 437—916, és 566—1936. Cons. Perm. sz. a.) — — — 100 Lei.

7. Lőrinczi Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Ferenczi Gábor, Kali Sándor és Ósz Sándor: Magyar olvasó, magyar nyelv, társadalmi és állampolgári nevelés, természettudományok, egészség, mezőgazdasági ismeretek és a teljes román anyag (Intuitie, cetire, memorizare, exercitii gramaticale, istoria, geografia) az elemi iskolák VII. o. számára. (Eng. 437—936. és 566—936. Cons. Perm. sz. a.) — — 100 Lei.

Megölte szolgálját a felindult asszony. Kóvárkölese, szatmár-megyei községben Medán Mária asszony házában szolgált egy Chira nevű szolga fia. Medán Mária a szolgát egy szappan használatáért felelősségre vonta és megfenyegette, hogy elbocsátja. A fiatal fiú visszafelbószította, ami az idős nőt annyira felbószította, hogy kést kapott fel az asztalról és azt a szerencsétlen fiuba döfte. Chira összeesett és meghalt. A magáról meg-

fedkezett asszony ellen az eljárás megindult.

Belga léggömb kényszerleszállása. Szilágyesek közelében egy belga katonai léggömb kényszerleszállást végzett. A léggömb utasai sértetlenek maradtak.

Sóbányába szállították Culdát és Tökést. A bukaresti bankár megszökött és újból elfogott gyilkosait, Culdát és Tökést sóbányába szállították és itt fogják letölteni életfogytiglanig tartó büntetésüket.

Nagyon elszaporodtak a vadászok Torda-megyében. Torda-megye hegyvidéki részein a vadászok nagyon elszaporodtak. A gazdák felkérték a vadásztársulatokat, hogy rendezzenek vadászatokot a vadászok megritkítására.

Ítéletű pusztított Constanca megyében. Constanca megyében nagy felhőszakadások pusztítottak. Egy község mellett az árvíz miatt a juhnyáj a vasuti töltésre menekült. A gyorsvonat heven darab juhót elgázolt.

MEZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DR. SZÁSZ FERENC

Hogyan készül a borecet?

A közeledő szüret előtt rendet kell teremteni a pincében. At kell vizsgálni a meglevő borkészleteket és az olyan bort, amelyik nem egészen kifogástalan minőségű, nem szabad megtartani a jövő évre, hanem, ha lehet, értékesíteni kell, ha pedig értékesítésre alkalmatlan, ecet készítésre kell felhasználni. A borecet készítése ma annál inkább kifizetődik, mert a legújabb rendelkezések értelmében a kereskedésekben csak borecetet szabad forgalomba hozni, ennek pedig ára magasabb, mint a régi ecetnek.

Ha a bor magától ecetessé vált s csak az a hibája, hogy nem eléggé ecetesedett meg, néhányszor lefejtjük olyan módon, hogy levegővel bőven vegyüljön. Így egész szesztartalma ecetté változik. Ha természetes módon megecetesedett borunk van s egy hordóbarabból állandóan ecetágyat tartunk, könnyen készíthetünk bármilyen borból ecetet. A hordóba tett ecetágyhoz bort öntünk. A hordót nem szabad egészen megtölteni, hanem vigyázzunk arra, hogy legfeljebb félig, vagy háromnegyed részig töltsük meg. Néhányzori lefejtés után a hordóba öntött bor meg

fog ecetesedni. Vigyázzunk arra, hogy az ecet kezelése közben ne használjunk olyan edényeket, amelyeket színbor kezelésére is használunk. Fontos dolog tudni, hogy a bor megecetesedése legkönnyebben meleg helyiségben történik. Ha tehát azt akarjuk, hogy borunk hamar megecetesedjék, a hordót a pincéből meleg helyre visszük ki. A ház számára a leghelyesebb aprádonként borecetet készíteni, mert régi tapasztalat, hogy így finomabb ecetet nyerünk. Készíthetünk nagyobb uborkás üvegben is borecetet. Az üvegbe ecetágyat teszünk, majd bort öntünk hozzá. Ezután az üveget ritka szövettel bekötjük, hogy az üvegbe tett bort ne lepjék el a muslicák. Megvédjük egyuttal attól is, hogy por vagy más idegen anyagok kerüljenek az üvegbe.

Egy kis gyakorlattal hamarosan megtanuljuk, hogy hogyan lehet házilag jóminőségű borecetet készíteni. Ha azt akarjuk, hogy izléses és szemre is szép legyen borecetünk, használat előtt a patikában vásárolható szűrőpapiroson át megsűrjük. Sűrű szövésű lenvászon (esetleg több rétegben összehajtva) szintén alkalmas az ecet megsűrítésére.

Aratás és cséplés után a következő évi termésre készítjük elő a talajt. A jó gazda szorgalmasan gondozza földjét, mert a jól táplált föld sokkal több és jobb termést ad. A talajművelésre, forgatásra és trágyázásra szakszerűen tanít meg

Dr. Nagy Endre és Dr. Szász Ferenc

GAZDATUDOMÁNY

cimű közel 700 oldalas számos magyarázatokkal diszitett teljes gazdasági szakkönyve. A „Magyar Nép” előfizetői számára a könyv kézbesítési díjjal együtt csak 80 Lei, a bolti ár egyébként 90 Lei. — A rendelés összegét kérjük előre befűldeni, mert az utánvételes postázás lényegesen többbe kerül. — Megrendelhető a „Magyar Nép” kiadóhivatalánál Cluj, Strada Baron L. Pop 5. — Igyekezzen mindenki mielőbb megszerezni a **GAZDATUDOMÁNY** című könyvet

Készítsük el a konyhakerti ferveit!

Falusi gazdáink még ma sem fordítanak elég nagy gondot a zöldség termelésére. Zöldség nélkül pedig nem képzelhető el egészséges táplálkozási rend és okszerű gazdálkodás a háztartásban, mert a zöldség felhasználása által válnak az ételek egészségesekké és olcsókká. Hányszor sajnálkoztunk rajta, hogy falusi népünk a zöldségtermelés fontosságával nem sokat törődik és a falusi kertekbe legjobb esetben kukoricát és krumplit vet!

Most, ősszel van az ideje, hogy a konyhakert tervét elkészítsük, talaját jól megmunkáljuk, megtrágyázzuk és részben már be is vessük. Elsősorban azt kell megállapítanunk, hogy mekkora darabot használjunk fel erre a célra? Ezt a következő vetési terv segítségével állapítjuk meg.

Egy három-négy gyermekkel megáldott gazdacsaládnak körülbelül a következő kerti veteményre van szüksége: murek 10 négyzet öl, petrezselyem 10 négyzet öl, kelkáposzta és kalarábé 15 négyzet öl, cukorborsó 10 négyzet öl, vöröshagyma 15 négyzet öl, fokhagyma 5 négyzet öl, zöldpaszuly 10 négyzet öl, ugorka 10 négyzet öl, krumpli 30 négyzet öl. Szükséges még retek, sóska, cékla, spárgatök, csemege kukorica s utakra 50 négyzet öl, ami összesen kitesz 180-200 négyzet öl területet.

A főut mellé tanácsos egres és veresszellő bokrokat ültetni.

A kert földjét három évenként meg kell trágyázni, e célból a kertet felosztjuk 3 egyenlő részre. Az első táblát ásás előtt istállótrágyával jól megtrágyázzuk. Ebbe ültetjük a káposztaféléket, továbbá salátát, ugorkát, csemege kukoricát, esetleg mákot, dinnyét, tököt. A következő 2-ik évben ebbe a táblába jön: murek, petrezselyem, hagyma, krumpli, retek, cékla, répa. A 3-ik évben cukorborsó paszuly, kapor. Ezzel elérjük, hogy minden évben más táblát trágyázzunk meg és így a növények trágyaigényüknek megfelelő földbe kerülnek.

Hozzátartozik a konyhakert helyes beosztásához az utak kijelölése.

A főutat egy és fél-két méteres szélességűre szabjuk és a kertet ezzel lehetőleg két egyenlő részre osztjuk. A talaj felásását ősszel végezzük, hogy télen át jól elporhanyuljon. A trágyázást is ilyenkor végezzük el. Csak annyi földet gereblyézzünk el, amennyit ősszel be akarunk vetni. Az ágyásokat 12-15 centiméter szélesre készítjük. Tavasszal csak az esetben ássuk fel a kertet, ha talaja nagyon elgyomosodott, vagy megüledett. Különben tavasszal is csak akkora területet gereblyézzünk meg, amekkorát be akarunk vetni.

Vetőmag pácolás föld felett és föld alatt.

Senki se lepődjön meg e címen, mert elvetésre szánt vetőmagjaink valóban e két módon pácolódnak. Ugyanis, aki pácoláshoz a divatból mindinkább kimenő kékköves, nedves csávát használja, tisztában van azzal, hogy az üszögölő hatás már a csávázás pillanatában áll be, helyesebben kellene, hogy beálljon.

Igaz ugyan, hogy e módszer a hajszálrepedéses vetőmagvak esirakénességét megöli, ami néha 15%-os vetőmagpótlást is igényel holdanként. Az is tény, hogy a kékköves csáva utáni hosszadalmas szárítgatás, a zsákban és szárítóhelyen való utánfertőzési veszély, no meg az úgynevezett „agvópácolás” mind a gazdát károsítja.

Kékköves csáva esetén a szerezésének sem szabad hiányoznia,

mert száraz talajba elvetett vetőmag a földben elpusztul, viszont a zsákban őrzött, kékkötől felduzzasztott mag, megdohosodik, ha nincs jól kiszáritva, sőt gyakran a zsákban ki is csirázik.

A másik módszer a PORZOL-lal végzett száraz pácolás, vagy amint általánosan mondják: „porzolás”, nem igényel sem előkészületet, sem szerencsét.

A téglavörös színű valódi Porzol a megrepedt magvak esiraképességét nem bántja, sőt azokat egyenletesen bevonja. Szárítgatás nincs és a porzolózott vetőmagvak bármely hosszú ideig eltarthatók és bármilyen talajba el is vethetők.

Az üszögölő hatás nem a pácolás-kor, hanem elvetés után a földben következik be. A porzolózott vetőmag türelmesen bevárja az érkező talajnedvességet, mely a finom port faloldia és

üszköt elpusztítja, sőt ez a hatás még a talaj bizonyos körzetére is kiterjed, tehát talajfertőzés sem fenyeget.

A porzolás olcsóbb, mint a kékkövezés, mert holdanként 15 kg vetőmagot takarítunk meg termésünk dus és üszögmentes.

Miért van szükség esalगतó vetésekre?

Őszi vetéseinkben évről-évre nagy kárt tesznek a gabonalegyegek. Különösen a korán vetett őszi gabonákban okoznak sok kárt. Kártételük ellen esalगतó vetéseket alkalmaznak. A rendes vetés előtt néhány héttel kell végezni a esalगतó vetést. Néhány barázdát szántunk annak a táblának közelében, amelyikbe őszi vetés

kerül és a felszántott részbe őszi gabonát vetünk el. A kikelt vetés magához csalogatja a rajzó legyeket és azok petéiket beierakják a gabonába. A legyek petéinek lerakása után a csalogató vetéseket mélyen alá kell szántani, így elérjük azt, hogy a lerakott petékből nem tudnak kikelni a legyek és a föld mélyében elpusztulnak.

Nagyon fontos azonban, hogy az alászántás idejét helyesen állapítsuk meg. Ha ugyanis a csalogató vetést korán szántjuk le, amikor még a legyek nem rakták le petéiket, nem érjük el kitűzött célunkat, ha elkésve szántjuk alá a csalogató vetést, a legyek már előzőleg kiszáltak belőle és megfertőzték őszi vetéseinket. A csalogató vetéseket tehát állandóan figyelemmel kell kísérni. Csak akkor kell alászántani, ha a gabona növényekben sárgás, vagy barnás bábok vannak. A legyek rajzása augusztus végétől szeptember végéig tart. Így tehát ezalatt az idő alatt állandóan fennforog a gabonákra nézve a fertőzés veszedeleme. Ezért újabban az őszi vetéseket október első hete után szokták a gazdák elvégezni.

Mit kell tudni a téli alma szedéséről?

A téli alma szedését nem szabad elsietni. Csak az olyan alma áll el jól télen át, amelyik kellőképpen ki volt fejlődve. Az alma különben is elég jól bírja a fagyot. Például tavasszal, miután a hó elolvadt, sokszor lehet a fa alatt teljesen ép almát találni. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy az almát a nagyobb fagyok beálltáig, vagy pedig addig hagyjuk a fán, amíg tulérik, hanem eszünk arra figyelmeztet, hogy a derektól való félelem miatt ne siessük el az alma leszedését.

A téli almát soha sem szabad esős időben vagy nagyon haramatosan szedni. Lehetőleg napos, száraz időt válasszunk az alma szedésének idejéül és végezzük reggel a szedést, amikor a Nap még nem melegítette fel a gyümölcsöt. Ha kellő időben szedjük az almát, télen át nem romlik meg.

Hogyan kell előkészíteni a hordókat szüret előtt?

Szüret előtt a must tartására szolgáló hordókat gondos előkészítésben kell részesíteni. A hordókat alapos kimosás után vízzel töltjük meg. Négy-öt nap mulva a vizet kiöntjük a hordóból és tiszta vízzel töltjük fel. A másodszor öntött vizet legalább 7—8 napig hagyjuk a hordóban. Miután a vizet kiöntöttük, a hordókat forró vízzel alaposan kiöblítjük. Végezetül még egyszer hideg vízzel moszuk át a hordókat. Ha ilyen módon járunk el, a must erjedése kifogástalanul fog lefolyni és jöminőségű bort kapunk.

Lefolytak a buzaversenyek.

A földművelésügyi miniszter rendelete következtében az egyes vármegyék mezőgazdasági kamarái buzaversenyt rendeztek abból a célból, hogy megállapítsák az egyes vidékeken termő búzák minőségét. A gazdák az illetékes mezőgazdasági kamarákhoz vittek be mintákat termelt búzájukból és szakértők állapították meg gondos vizsgálatok után, hogy kinek a búzája volt a legjobb. A legjobb minőségű búzákat díjazásban részesítették. A most megrendezett buzaverseny szolgáljon tanulságul és buzdításul azoknak, akik még most is huzódoznak attól, hogy nemesített vetőmagvakat termeljenek!

Sertésvész-járvány Csikmegyében.

Csikmegyében a sertésvész több községben fellépett. A hatóságok mindent elkövetnek a járvány elfojtására, a gazdák azonban nem akarják állataikat beoltatni.

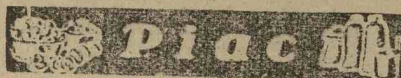
HAT BETUBÓL ÁLL:

PORZOL

lilás-vörös dobozának címkéje, és oldalára ragasztott engedélyozási címke 354-es számot visel

A PORZOL téglavörös színű és biztos üszögpusztító hatású

PORZOL-t kérjünk PORZOL-t kapjunk!
Híncs „ujfajta PORZOL!”

Menekül Európából az arany.

A háborus hírek hatása az európai pénzpiacon általános izgalmat váltott ki. Különösen a nemes fémeket igyekeznek tulajdonosaik biztonságba helyezni. Nehány hét óta óriási értékű arany küldemények indulnak Amerikába. Hivatalos jelentés szerint legutóbb 87 millió dollár értékű arany érkezett Amerikába. Julius óta az Amerikába küldött európai arany értéke 250 millió dollárra tehető. Jellemző a gazdasági helyzetre, hogy Amerika nem örül a nagy aranyküldeményeknek, mert ezek azt mutatják, hogy a piacon általános nyugtalanság van. Ebből pedig kára származik az amerikai nagy tőkéseknek, iparosoknak és kereskedőknek is.

Bajok a buza ára körül.

Tekintettel a nagy buzatermesre és arra, hogy a kereskedők a buzavásárlás terén óvatosak, több helyen a buza ára nagyon megolesult. Így például Zilah, Szilágysomlyó, Szilágysámsond vidékén olyan sok buzát kínálnak a gazdák eladásra, hogy a buza ára mázsánként 320—330 lejre csökkent. A bajt tulajdonképpen az idézte elő, hogy a kormányrendelet értelmében a szövetkezetek csak a 80—81 kilós fajsúlyu buzát veszik át 400 lejből. A buza pedig általában 77—78 kiló fajsúlyu. Így a kereskedőknek tág tere nyílik arra, hogy a gazdákat kijátszák és ne adják meg a buzáért azt az árat, amit a gazdák nehéz munkájuk után méltán elvárhatnának. Sajnos, éppen a nagyobb központoktól távolosabb gazdák vannak kitéve annak,

hogy buzájukat rendkívül alacsony áron adják el. Falusi népünk nagy része a fogyasztó központoktól távol lakik.

A szilágysági gazdák panaszára, a hatóságok vizsgálat tárgyává tették a kérdést.

Több helyen eltűnt a cukor a kereskedésekből. A nyugtalanító, háborus hírek hatása következtében a közönség sok helyen nagy vásárlásokba kezdett. Ennek tulajdonítható, hogy egyes városokban teljesen eltűnt a cukor a kereskedésekből. A cukorhiány csak átmeneti jellegű, mert a gyárak raktáraiban nagymennyiségű

cukorkészletek vannak és így kereskedők rövidesen ellátják magukat cukorral.

Terményárak Szatmáron.

Buza 370—400, rozs 290—295, árpa 370—375, zab 365—370, ókukorica 375—380, új kukorica 300, napraforgómag 320—330 lej mázsánként.

Állatárak Kolozsváron.

Hízott szarvasmarha 15, hízott sertés 24 lej élősúlyban kilónként.

Fejőstehén 12—14 ezer lej darabonként.

Jármos ökör párja 28—30 ezer lej, kocsiló párja 30 ezer lej.

Ipari rovat

Sérelmek a munkásság kolozsvári gyűlésén.

A kolozsvári munkásság gyűlése foglalkozott a megélhetések kérdéseivel. Sorra került a munkakönyvek becserelésének kérdése és ezzel kapcsolatban az állampolgársági igazolványok ügye. Nagyon sok olyan iparos és ipari munkás van ugyanis, akik román állampolgárok, itt születtek, itt élnek és adót fizetnek és még sinesen állampolgársági igazolványuk. A munkásság ezzel kapcsolatban emlékiratot nyújt be a kormányhoz, hogy az állampolgársági panaszokat méltányosan rendezze.

Foglalkozott a munkásság az általános drágasággal és ezzel kapcsolatban kérést intézett a hatóságokhoz, hogy az árak olcsóbbá tétele érdekében mindent kövessenek el. Vegyék vizsgálat alá az ár-cikkeket terhető illeteket és adókat és úgy módosítsák azokat, hogy a fakeskedők olcsóbb árak mellett is megtalálják számításaikat.

Nagyfontosságú határozati javaslatot terjesztett elő a

nagygyűlésen ifj. Jordáky Lajos. Jordáky javaslatában kéri, hogy biztosítsák a munkásságnak az anyanyelven való tanulás jogát, mert csak ilyen módon tehet szert a munkásság megfelelő műveltségre. Az anyanyelv szabad használatának biztosítását kérte a magánéletben, foglalkozás közben és a közhatóságok előtt. Az emlékiratban Jordáky előadja, hogy a szegény munkásszármazéknak hiányoznak az anyagi lehetőségei arra, hogy idegen nyelvet tanuljon meg ezért méltányos, hogy a munkás minden vonatkozásban az anyanyelvét használhassa. Jordáky javaslatát a jelenlévő román munkások is elfogadták és támogatták. Szép példáját adták ezáltal az állampolgári egyenjogúságról és az anyanyelv szabad használatáról vallott tiszteletreméltó és helyes felfogásuknak.

Egy világgjáró magyar színésznő élményeiről rendkívül érdekes képekkel illusztrált cikket közöl a Délibáb új száma, amely nagy terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg.

Miniflató

AZ ABÉCÉS KÖNYV.

Hogyha férje lepikent már
S gyermekei alszanak,
Sápadt asszony fakó könyvet
Vesz ki lopva, hallgatag.

Ütött-kopott abébés könyv,
A kis Gyuri könyve volt.
Minden reggel iskolába
E kátéval bandukolt.

S amikor a hideg halál
Lezárta két kék szemét,
Tört szemmel is, akadozva
Olvasta az abécét.

A kis Gyuri réges-régen
Pihen fakó rög alatt
S utána csak egy vérző szív
S egy abécés könyv maradt.

És az anyja minden éjjel
Az abécét betüzi.
A legdrágább ima néki
Minden szava szent, szüzi.

Egyik lapon pár kúsza szó.
Kedves, drága szarkaláb!
Zokogva szól: Édes fiam,
Mért nem írod már tovább!...

Múlnak évek, haja őszül
És a kátét nézi csak
S a kis könyvre minden éjjel
Forró könnyek hullanak.

Körültekint óvatosan,
Senki meg ne lássa azt
S mégis látja, mégis tudja,
Ki örökké fenn virraszt
S mindenkinek hoz vigaszt.

FELEKI SÁNDOR.

Hogyan fizették ki a török adóját?

Magyarországon, a Tisza mentén, élt egy nagy tudományú ember, úgy hívták, hogy Borz Ádám. Hogy mikor, hát az bizony nem mostanában volt. Régen, régen, mikor még töröknek hordta a magyar az adót.

Kertay Vida Pálnak hívták azt a nehézmozgású, esikorgató magyart, aki már éppen fennült a kocsiján, hogy bevigye Nagykőrös városába, Ogli basának a rá kivetett adót, mikor belépett az udvarába Borz Ádám.

— Adjon Isten jó napot, — köszönt illendően. — Hova indul, nagyuram?

Valamit morgott Kertay Vida Pál, aztán csak kezébe fogta a szerszámot, megbiztatta a lovakat és indulásra állt, Hanem Borz Ádám sem volt rest, szertette, ha feleletet kap a szavára.

— Hova indul kegyelmed? — rikantott egy nagyot.

— Na, bolond, — mondta a gazda és visszarántotta a gyeplőt, megállt. — Tudhatnád. Kőrösre megyek, viszem az adót a kutyahitű töröknek. Gyí, ne!

— Én is elmegyek kelmeddel, várjon!

— Hát csak gyere, bolond, legalább majd lefog és leveti a dolmányodat saréba. Nagyot nevetett Borz Ádám.

— Ez is a kegyelmedé volt, ha akarják, nekik adom, de adjanak helyette valami szép selyemkaftánt, amilyent a főmuftijuk visel...

— Éppen terád vesztegetik azt.

Már benn jártak a jó alföldi homokban, mikor, hosszú hallgatás után, azt mondja Borz Ádám Kertay Vida Pálnak:

— Mit szólna hozzá, nagyuram, ha én megcsinálnám úgy a kegyelmed adódolgát, hogy nem kapna egy pénzdarabot sem a török és mégsem lenne semmi baj. Inkább még kegyelmednek köszöntgetnének.

Ugyan megállt erre a kocsis. Tudni

Minden magyar ember jegyezze jól meg,
hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

„MINERVA” Biztosító Részvénytársaság

tehát magyar köteletség biztosítását ide átadni.

való volt, hogy Borz Ádám nagyon okos ember, de hogy olyan okos legyen, hogy még a töröktől is visszaokoskodhassa az adót, az már szinte hihetetlennek látszott. De mégis jól esett kérdezni utánna:

— Aztán hogy csinálod, hallod-é?

— Azt nem mondom meg. De a kívánságom az, hogy kegyelmed szálljon le a szekérről, adja a lovait, meg a kincseit a kezembe, maga pedig induljon vissza-felé gyalogosan.

— Ejha! — mondta Kertay Vida Pál. De mást nem szólt, mert nagyra becsülte ő is az a másik emberben.

Leszállt tehát és megindult szépen a marasztaló homokban hazafelé. Egyszer nézett csak vissza, mikor már akkorának látta a kocsiját, mint a revülő madarat. Söhajtott feléje, aztán visszafordult és megnvuitotta a lépteit.

Borz Ádám pedig, mikor elérte Körös határát, leszállt, megszorította a szerzámot, aztán lehajtott a déli fal felé, egy vályogkunyhóhoz. Ott újra leszállt. Bekopogott az ajtón:

— Nyisd ki az ajtót. Húzó Péter! Én vagyok itt, a társad, Borz Ádám.

Dörmögve eresztette el valaki belülről a závárt és bozontos, nagy fejét kidugta az ajtón.

— Mit akarsz?

— Megcsalni a törököt.

Erre már kiderült a ráncos, haragos arc. Izgatott lett, nyeldeste a szót és befelé tessékelte a vendégét.

Nem lehetett hallani, mit beszélnek, suttogva mondtak minden szót s néha úgy nevetett a vályogkunyhó lakója, mint a véresemadár.

— Hi, hi, hi! Ez nagyon jó lesz.

A lovak a fülüket billegítették kint, úgy hajtották a sok legyet magukról. Már a lábukat is kapkodták, mikor kijött a gazdájuk.

Sietve lekapkodták a holmit a kocsiról és még nagyobb sietséggel pakkoltak fel rá valamit. Amit letettek, azt elrejtették a kunyhó nyiladékán át egy mély pincébe, melynek a vége a föld alatt futott el a szomszéd városig. Keressen abba valaki valamit, ha tud.

Húzó Péter még egyszer befordult a

házba s onnan valami olyan maskara török ruhában jött ki, hogy Borz Ádám elnevette magát.

— Na, ha téged megösmernék, akkor engem kisasszonynak is elnézhetnek.

Nem nevetett Húzó Péter, hanem szedte a lábát, amilyen gyorsan csak tudta, ment a városba, egyenesen Ogli pasához.

Borz Ádám pedig szép tempós lépésekkel kerülgette a várost délsideig s mikor gondolta, hogy elmúlt már a nap hajlása, behajtott a kapun. Az is egyenesen az Ogli pasa háza elé.

— Mit hoztál? — riváltak rá.

— Kertay Vida Pál nemzetes nagyuram adóját, Ogli pasának.

Hü, de kiderültek egyszerre az arcok. Még a helyét is törülgették Borz Ádámnak.

Honnan, honnan nem, elébe pattant a töröknek öltözködött Húzó Péter is. Az volt a legnyájasabb. De csakhamar a leggorombább is, mikor megtudta, hogy úgy hozta el ez az ember Kertay Vida Pál adóját, hogy átjött Kecskemét városán is..

— Te gonosz kutya, hiszen akkor oda van az adó, oda a kincs, a mi Ogli pasánk kincse! Amit keresztül hoznak Kecskeméten, az meg van átkozva, az elveszti a formáját, az értékét. Hü, te nyomorult szolgál!

Azzal feltakarták a kocsi fedelét, s bizony nem volt abban egyéb, mint jó érett sárgatök egy rakománnyal. Arany, ezüst, selymes gyapju, mind sárgatökké változott Kecskemét városában.

Húzó Péter nagyon magyarázott a többieknek, hogy ma már ez a negyedik szállitmány, ami keresztüljön Kecskeméten s az mind ilyen. Ha még egy jön, hát akkor haddal megy Ogli pasa Kecskemét városára és kikeresi az átok nyitját, akár-mibe kerül is.

Borz Ádámot kidobták szekerevel együtt. Húzó Péter pedig szerzett egy írást Kertay Vida Pál számára Ogli pasától, melyben elismeri, hogy mind egy szálig megkapta a neki járó adót. Még meg is díszítte a pontosságáért. De azt azért megüzente neki, hogy máskor, ha küldi a kocsiját, kerültesse el vele Kecskemét városát, mert ha keresztül megy rajta, abból nagy baj lehet.

Este már újra ott voltak a sárkunyónál. Huzó Péter felsegítette a cókmoikat a kocsira, aztán megölelték egymást.

— Isten áldjon, testvér, — mondta Borz Ádám. — Aztán csak a többit is így, sok jó magyar ember kincse megmenekül a török kezétől.

Bólogatott rá a másik. Kicsordult a könnye is. Letörölte.

— Inkább lennék halott ember, mint a török szolgája. Mert azt hiszi, az vagyok... Mondd meg nagyurunknak, hogy nem vagyok az egy pillanatig sem. De nagyon is az övéké...

— Megmondom. No, Isten áldjon, testvér.

Azzal elrepült a kocsiz háza felé, vitte vissza a Kertay Vida Pál adóját és Ogli pasa köszönőlevelét. Hiány nélkül megérkezett minden, pedig újra keresztülment Kecskeméten is. Hanem a magyar pénz szeret hazatakarodni, megérti, ha a gazdájához viszik. Az ellenséges marokból mindig hazakíváncozik.

Borz Ádám levette a süvegét, átadta a levelet, aztán a kincseket.

— Mindent meghoztam, nagyuram, tessék.

Csend lett. Óriási csend. A nagyúr szeméből is könny gördült és megölelte a szegény embert.

Fekete Lászlóné.

Apróságok • Adomák

Műkincesek és a háború.

Az amerikai egyetemi tanárok mozgalmat indítottak, hogy a londoni angol muzeumban összegyűjtött műkinceseket és történelmi emlékeket fényképeztessék le. A fényképeket biztos helyeken raktározzák el, hogy ha légítámadás esetén a muzeum elpusztul, a műkinceseknek és történelmi emlékeknek legalább a fényképe maradjon meg. Az óriási munka anyagi feltételei biztosítva vannak, mert a Rockefeller-féle tudományos alapból bőven futja ennek az óriási munkának a költsége.

Fogai nőttek egy százhusz éves embernek.

Egy délszerbiai faluban Muzsljević albán földművesnek százhusz éves korában fogai nőttek. A matuzsálem kora ember életében soha sem volt beteg, látsása és étvágya kifogástalan. Szüksős viszonyok között élt egész életében. Érdekes, hogy az öreg földműves nőtlen ember. Ez ellentétben áll azzal a megállapítással, hogy általában a nők emberek hosszabb életűek.

Kéjszívi ember.

Az ausztráliai Sydneiben megállapították, hogy egy fiatal földművesnek két szive van. Az egyik szív mellüregének bal oldalán, a másik pedig mellüregének jobb oldalán fekszik. A két szív teljesen egyszerre dobog. A sydneyi egyetem a kéjszívi embernek óriási összeget ajánlott fel, hogy halála után a szivét hagyja az egyetem tudományos gyűjteményének. A földműves azonban nem hajlandó szivét eladni.

A jégbe fagyott holttest titka.

Egy fiatal, svájci pásztor nyájának legeltetése közben észrevette, hogy a jégárba fagyva egy holttest van. Azonnal jelentést tett a hatóságoknak. Különítmény indult el a holttest kiemelésére. A holttestet teljesen épen emelték ki a jég közül. Megállapították, hogy Schneider, svájci tudós holttestét találták meg, aki ezelőtt huszonegy évvel tűnt el. A tudós huszonegy évvel ezelőtt kirándulásra indult a magas hegyek közé és szerencsétlenül járva belezuhant a jégárba. A hideg jég teljesen épen tartotta a holttestét.

Röntgen a biztonság szolgálatában.

Kevesen tudják, hogy legújabbán a gépalkatrészeket is Röntgen-sugarakkal világítják át, hogy megállapítsák a készítés alkalmával történt öntési, csiszolási, vagy esztergályozási hibákat. A Röntgen-sugárzás legújabb alkalmazása a táplálkozás biztonságának jegyében áll. A kolbászárut világítják át Röntgen-sugárral, és így állapítják meg, hogy annak belsejében nincsenek-e olyan anyagok, amelyek a szervezetre nézve ártalmasok? Látjuk tehát, hogy a kezdetben csupán a tudósok által nagyra becsült sugár a gyakorlati életben is mind nagyobb jelentőséghez jut.

Az özvegy bánata.

Egy özvegy asszonynak egész vigasztalása, egyetlen öröme vala hajadon leánya, de végre azt is kiragadta karjai közül a házasság. Amikor elvitték a háztól, valóban úgy siratta, mint megholtat:

— Óh, kedves Katicám — ugymond, — szerelmes leányom, Katicám! Bár inkább én mentem volna helyetted férjhez!

Tanácsadó

Azon előfizetőink részere, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetniük kell, felkérjük olvasóinkat hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lejt, (orvosi tanácsokért 30 lejt), könnyebbség okáért bélyegben. A tanácsadás költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csak azokra a levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lejt is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre, amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

Ss. Z. A dió azért penészedett meg, mert túl korán szedte le. A korán leszedett dió nincs tökéletesen megérve és így azt nem lehet eltartani. Eltartás közben összezsugorodik és amint tapasztalhatta, meg is penészedik. A jövőben tehát csak akkor szedje le a diót, amikor zöld héjából könnyen kihull. Miután a diót leszedte, mindég száraz, szellős helyen néhány napig széttergetve szárítsa s csak azután rakja nagyobb esomókba.

F. L. Kérdésére gazdasági rovatunkban adtuk meg a választ. Tekintettel arra, hogy Önt részletesen érdeklik ezek a dolgok, ajánljuk, hogy vásároljon szakkönyvet. Kérésére szívesen szolgálunk utbagazítással.

Z. K. A baromfiól ajtaját helyezze dél fele. Így a nyitott ajtón át a Nap besüt és az ól állandóan száraz lesz. A nedves, sötét ól veszedelmes a baromfiakra nézve. Az ilyen ólban könnyebben léphetnek fel baromfi betegségek.

F. J. Az orvosok nem értenek teljesen egyet abban, hogy az érlelmeszedést mi okozza. Bizonyos, hogy a véredény elmesze-

sedés és a magas vérnyomás előidézésben nagy szerepe van a húsz-ételeknek. Bizonyítja ezt, hogy a déli országokban, Egyiptomban és Indiában, ahol kevés húst esznek az emberek, aránylag kevesebb az ilyen emberek száma. Érdekes tapasztalatot tettek az angoikór gyógyítása közben. A D-vitaminnal való kezelés közben többször lépett fel gyermekeknél is véredényelmeszedés. A gyógyszerekkel is óvatosan kell bánni.

N. I. A székfűvirág vagy kamilla most is gyűjthető és szárítható. Nem feltétlenül kell szabadban, Napon szárítani, mert jól meg lehet szárítani nem túl-

ságosan forró tűzhelyen vagy sütőben, esetleg sütőkemencében is. Az ilyen módon való szárítás nem csökkenti a székfűvirágban levő gyógyító anyagok hatását. A székfűvirágból főzött tea különösen használható külső és belső orvossággéppen, minden olyan betegség esetén, ahol gyulladás van jelen. Így tehát foghúsgyulladás, sebek, gyomorbólhurut, hüléses megbetegedések esetén kitűnően használható a székfűvirágból főzött herbatea. Vigyázzunk szárításánál arra, hogy a virág közepén levő sárga fejecské legyen tökéletesen kiszáradva, mert különben eltartás közben megpenészedik.

Szerkesztői üzenetek.

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkért.

E. A. Nagydoba, K. M. Vervölgy, N. V. Dësháza, S. A. Szilágysámsón, B. B. Erösd, V. F. Betfalva.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Előző számainkban tudomására hoztuk előfizetőinknek, hogy megbízottaink megkezdték a hátrélkos előfizetőink felkeresését. Ez alkalommal ismétellen felhívjuk az érdekeltek figyelmét arra, hogy hátrélkaikat megbízottainknak szabályszerű nyugta ellenében fizessék ki és ha még nem jártak volna községükben, gyűjtsék össze a pénzt, hogy megbízottaink ne töltsenek hosszú időt egy-egy községben, mert ez jelentős kiadással jár.

Az új házások közül többen ígérték azt, hogy az egy év eltelte után, mint rendes előfizetők megrendelik lapunkat. Ezt nem tekinthetjük most határozott ígéretnek, hanem felkérjük az új házásokat, hogy az év lejártá előtt legalább néhány héttel jelentsék be azon szándékukat, hogy mint rendes előfizetők tovább járattják lapunkat. Ezt azért szük-

séges előre bejelenteni, mert az év lejártá alkalmával minden külön értesítés nélkül megszüntetjük az új házásoknak a lapküldést, míg ha bejelentik előre, akkor folytatólagosan küldjük a lapot megszakítás nélkül.

K. Sz. J. Buziás. 1938. évre 150 lej fizetendő. Kérjük a díj mielőbbi szíves beküldését.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: B. J. Kézdiszentlélek 155, K. Ü. Ploiesti. 300, H. E. Mezöszentmihály 155, H. Gy. Drágéseke 150, Küküllöszéplakról: B. S. 85, Ifj. Sz. I. 90, V. J. 203, és Sz. S. 168, V. I. Batos 143, N. Z. Erdőhegy 155, L. I. Oravicabánya 155, O. P. Oravicabánya 155, Ny. I. Halmi 150, H. J. Lesnyék 85, H. M. Zsena 155, D. P. Kövend 150, G. G. Menyháza 150, M. M. Gertenyes 55, L. I. Bethlen 605, K. P. Oravicabánya 155, Id. K. F. B. Szilágylompért 200, M. K. Szamosudvarhely 150, H. F. Zsena 105, H. J. Zsidóvin 155, É. D. Szászregén 156, K. Zs. Apa 155, D. G. Mezöbánd 150, O. S. Mármárosziget 155, S. F. Oltb. viz 300, T. Gy. P.-é Magyaró kereke 155 lej.

Laplajdonos: Magyar Nép R. I.
Főszerkesztő: Gyallay Domokos.
Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató:
dr. Szász Ferenc.

Vége a havasi legeltetésnek!

A havasi legelőkről a csordákat és juhnyájukat hazahajtották, mert a hideg időjárás következtében nem lehet tovább legeltetni. A havasokon lehullott a hó. A juhtenyésztésben most fontos időszak következik, a gazdának a bántóztatásra kell gondolnia. Képünkön svájci havast mutatunk be juhnyájjal. Mintha csak a csiki havasokat mutatná!

Tanuld meg!

Nem szabad a gyermeknek este izgalmas történeteket mondani!

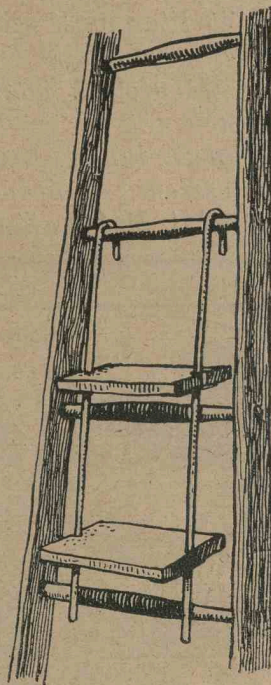
Gyermekeknél alvási zavarok nemcsak lázas betegség, vagy rossz közérzet, vagy helytelen táplálás következtében léphetnek fel, hanem a gyermekek álmatlanságának egyik oka lehet, ha a gyermeknek este lefekvés előtt izgalmas meséket, vagy történeteket mondunk. A gyermek élénk képzeletében a lefekvés előtt elmondott mesék tovább élnek és a gyermek álmában is tovább foglalkozik azokkal.

Ha például halottról, állatok támadásáról, szerencsétlenségekről beszélünk a gyermek előtt, a gyermeknek hosszú ideig nyugtalan álmái lehetnek. Súlyosabb esetekben orvoshoz kell fordulni, mert a gyermek idegállapota súlyos betegséggé fejlődhetik.

Létrából lépcső.

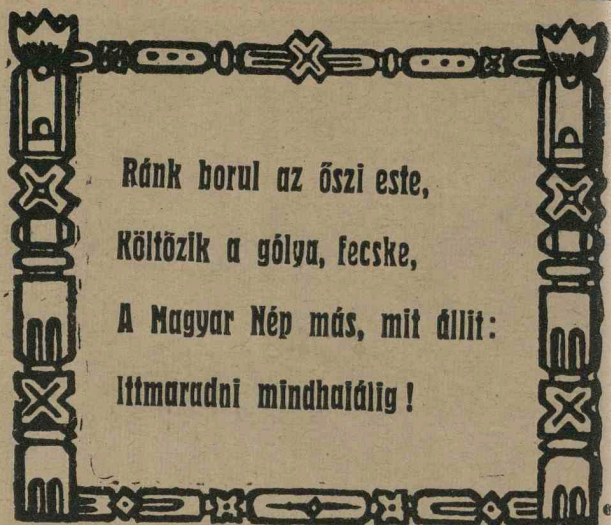
Kényesebb munkákat, u. m.: takarítást, gyümölcszedést és gyümölcsfakezelést létráról nagyon nehéz végezni. Ha el is tudjuk végezni a munkát, annak minő-

sége nem lesz olyan jó, mint ahogy kényelmes helyzetben végezzük el. Képünkön létrára szerelhető toldást mutatunk

be. Ennek alkalmazásával a létrából lépcsőt tudunk készíteni. Az ilyen létrán való munka könnyűvé válik és veszedelem nélkül lehet a legkényesebb munkákat azon elvégezni.

Olvassátok a „Keleti Ujság“-ot!

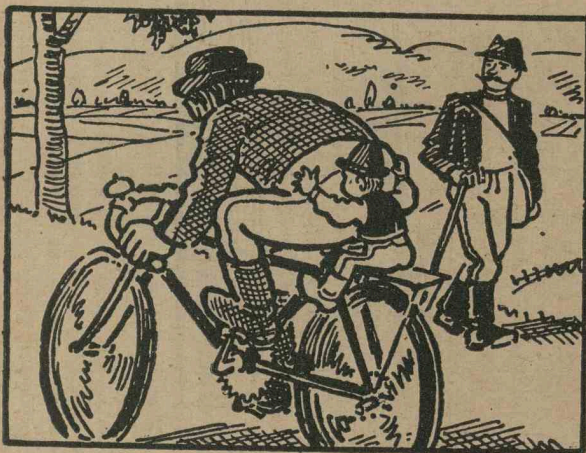

Ránk borul az őszi este,
Költözik a gólya, fecske,
A Magyar Nép más, mit állít:
Ittmaradni mindhalálíg!

Jó szer az áfonyabor gyomorrontás ellen!

Az áfonyából készített bor kitünő szer gyomorrontás gyógyítására. Készítésének leírását az alábbiakban adjuk:

A friss bogyót kipréseljük, minden liter lére $\frac{1}{2}$ – $\frac{3}{4}$ liter vizet számítunk. 10 liter hígított áfonyamusthoz 2–2 $\frac{1}{2}$ kg. cukrot adunk. Megfelelő nagyságu hordóba tesszük, nem töltjük meg egészen és erjesztő-dugóval zárjuk el. Lehet erjesztő üvegben is erjeszteni. Az áfonyamust nehezen kezd erjedni. Ezért ajánlatos tiszta

— Hát te miért viszed a fiadat is magaddal?

— Azért, hogy ő is lásson valamit a nagyvilágból.

borseprót hozzáadni. Hogy az élesztőgombák jól szaporodhassanak és kellőképpen fejlődhessenek, meleg helyiségbe visszük. A helyiség, amelyben az erjedés végbe megy, 20–23 C. fok hőmérsékletű legyen. Ha az áfonyabor tökéletesen kiforrott és megtisztult, más hordókba huzzuk le, szájig megtöltjük és jól eldugaszoljuk.

A magyar diszítés alapformái.

A kalotaszegi írásos minták közül a „csetenyés-tulipános” mintát mutatjuk be. Tulajdonképpen fenyőág és tulipán elemekből van összeállítva. Írásos varrottások diszítésénél nagyon változatosan és hatásosan használható fel.